

## **Tösin kämpän ja saunan käyttöohjeita – pitkä versio**

### ***Näissä ohjeissa selitetään tarkemmin kämpän käyttöä***

#### **KUN TULET KÄMPÄLLE**

**Työnnä ulko-oven lukon kieli sisään, niin ovi ei mene vahingossa lukkoon.**

Kämpään murtautuminen paikkoja rikkomatta ei onnistu helposti.

**Lakaise lumet portailta ja kuistilta.**

Lumisilla portailla kulkeminen tamppaa lumen kiinni niin että sitä on myöhemmin vaikea poistaa.

**Tyhjennä tuhkat tulisijoista vessan takana sijaitsevaan keräyspisteeseen.**

Jos tuhkat tyhjentää lähtiessä voi seassa olla hehkuvia hiiliä mikä tietysti lisää tulipalon riskiä. Jos tuhkaa kertyy liikaa voi arina ylikuumentua ja vääntyä pilalle. Palaminen on epäpuhdasta ja tehotonta ilman riittävää paloilmua. Tuhkat voi viedä vessan takana olevaan keräyspisteeseen (ei kompostiin).

#### **YLEISET OHJEET**

**Polta vain kuivaa puuta.**

Märkää puuta poltettaessa suurin osa lämpöenergiasta menee puiden kuivaamiseen ja palaminen on epäpuhdasta.

**Poltettavia roskia ei polteta takassa.**

Kämpä on siistimpi kun takka ei ole roskiksen näköinen.

**Ei puupinoja kiukaan, kamiinan tai takan viereen.**

Esimerkiksi kiukaassa suojaetäisyys palavaan materiaaliin on 50 cm sivusuunnassa, mikä tarkoittaa että kiukaan vieressä oleva puupino voi syttyä palamaan.

**Hormien sulkupelteihin ei saa ripustaa mitään.**

Suojaetäisyys hehkuvasta hormiputkesta tai hellan levystä ylöspäin on 110 cm. Lisäksi pellit ovat aika heikkorakenteisia eivätkä kestä tavaroiden ripustamista.

**Älä lämmitä liikaa, yläkerta ja –laveri lämpenevät helposti liian kuumiksi.**

Yhden asteen lämmön lasku säästää 5% energiaa, kymmenen astetta 50%, myös puiden pilkkomisessa. Nukkuminen on mukavampaa jos lämpö ei nouse yli 20 asteen. Kylmään aikaan Kämpällä oltaessa kaikilla on yleensä sellaiset vaatteet, että huonelämpö voi olla alle 20 astetta alakerrassa.

**Pidä hiirenloukut vireessä, tyhjennä ja jätä vireeseen.**

Kun hiiret saadaan nopeasti pois Kämpästä eivät ne ehdi sotkea paikkoja kovin pahasti.

**Ylimääräiset kaasupullot, valopetrolit, polttoöljyt, bensat säilytetään liiterissä.**

Paloturvallisuuden ja yleisen siisteyden takia sisällä ei saa säilyttää ylimääräisiä kaasupulloja ja polttoainekannistoja. Sisällä säilytetään vain valaisimien täyttämiseen käytettävä valopetrolikannu.

Polttonesteiden värit:

- valopetroli: kirkas tai kellertävä
- polttoöljy: punainen
- pienkonebensa: sinertävä
- bensa: väritön ei pitäisi olla / ei käytetä kämpällä mihinkään.

**Tyhjennä vessa / vaihda saavi jos täynnä.**

Vessan tyhjentäminen on paljon helpompi ja mukavampi homma kun sen tekee ajoissa, ennen kuin tavara alkaa valua reunojen yli. Siirrä täysi saavi sivuun ja laita tyhjä tilalle. Jos kaikki saavit ovat jo täynnä tyhjennetään ne kompostiin.

**Puut pilkotaan ulkona, kirveellä, pölkyn päällä.**

Vie sisälle vain sopivan kokoisiksi pilkottuja puita, sytyttämiseen kannattaa varata pienempiä puita. Kirvespölkkyjä löytyy liiteriltä, saunan kuistilta ja kämpän portaiden vierestä. Jos keittiön muovimattoon tulee reikä ja lattia on usein märkä, pehmenee lattia muutamassa vuodessa

vaihtokuntoon. Muitakaan lattioita, penkkejä tai eduspeltejä ei ole tarkoitettu kirvespölkkyiksi.

**Varo öljylampun sukkaa, jos säätö on kohdallaan älä pienennä liekkiä kun sammutat tai sytytät lampun, tankkaa paikallaan.**

Öljylampun sukka hajoaa helposti. Liikuttele lamppua varovasti ja mahdollisimman vähän, kun sammutat lampun puhalla mieluummin pitkään ja tasaisesti, kuin kova nopea puhallus. Lampun säätö on joskus vaikea saada kohdalleen. Jos lamppu on toiminut hyvin älä säädä sitä pienemmälle, kun sytytät tai sammutat lampun. Tarkista että lampussa on riittävästi valopetrolia ennen kuin sytytät sen. Jos valopetroli loppuu kesken palaa sydän epätasaiseksi, ja sukka nokeentuu jatkossa helpommin.

**Pellit saa sulkea vasta kun hiillos on sammunut ja pesässä ei ole palamattomia puunkappaleita.**

Jos pellit sulkee liian aikaisin voi sisäilmaan tulla häkää, joka on myrkyllinen kaasu.

**Sulje pellit niistä tulisijoista joita et käytä, kun lämmität kylmällä ilmalla. Muista avata, kun lähdet.**

Ylimääräisten hormien sulkeminen vähentää sisäilman vaihtumista, ja lämpö pysyy paremmin sisällä.

## **SAUNA**

**Kiuas on IKI-kiuas, joka on tarkoitus lämmittää vain n. 60-asteiseksi. Kiuas antaa silti suuren kivimassansa takia hyvät lölyt.**

Suora lainaus IKI-kiukaan ohjeista: *”IKI-Kiuas Oy:n puukiukaat toimivat samalla perusidealla: kun kivet ovat lämmenneet, pysyy saunan ilma miellyttävässä 50-70 asteen lämpötilassa. Löylyä heittämällä saadaan saunan kosteus ja lämpötila nostettua ihanteelliseen lölykuntoon. Näin happi ei lopu ja saunassa viihtyy pidempiäkin aikoja. Saunan peruslämpötilan suositeltu lämpötila on n. 50-70 astetta. Suuren kivimäärän ansiosta löylyjen voimakkuutta voidaan säädellä heittämällä vettä kiukaan eri kohtiin.”*

**Polttopuiden säästämiseksi, noudata seuraavia kikkoja:**

- Käytä mahdollisimman kuivaa, lämpöarvoltaan korkeaa puuta
- Älä anna valmiin saunan odottaa
- Aseta kiukaan pelti puoliksi kiinni (OLE VAROVAINEN!)
- Peitä lattia-aukko (etenkin talviaikaan).

**Saunan takassa puut takareunaan vaakasuoraan, ilma-aukot kiinni jos haluat hiillosta.**

Takka ei savuta niin helposti jos palavat puut ovat takareunassa. Osa paloilmasta tulee ilma-aukkojen ja arinan kautta, kun ilma-aukot sulkee muodostuu hiillosta vähän enemmän.

**Saunomisen jälkeen lisää kiukaaseen vielä puoli pesällistä puita ja jätä saunan ovi auki, niin pesuhuonekin kuivuu.**

Saunan seinät lahoavat nopeammin jos ne jäävät usein märäksi. Lisäksi voi tulla homeongelmia. Lämpimällä ilmalla (>+15°C) myös pesuhuoneen ikkuna kannattaa avata. Vältä lattian kastelemista aina kun sauna ei ole lämmin.

**Lämpimällä ilmalla sauna kannattaa tuulettaa viileäksi saunomisen jälkeen.**

Nukkumatilat lämpenevät helposti liikaa. Avaa saunan ja pesuhuoneen ikkunat saunomisen jälkeen. Myös ovea voi käyttää tuuletukseen.

**KÄMPPÄ****Öljykamiina täydellä teholla vain kun lämmität kylmää kämppää. 3 kun ulkona n. 0°**

Kamiinan säätö kannattaa opetella, säästää öljyä 30-50% ja parantaa asumismukavuutta.

**Kämpän takassa ilma-aukko pienelle, jos ei tarvitse lämmittää. Puut irti lasista.**

Takan säätö kannattaa opetella, säästää puuta 30-50% ja parantaa asumismukavuutta. Puut takareunaan, niin lasi ei nokeennu niin paljon.

**KUN LÄHDET KÄMPÄLTÄ****Jätä kaikki savuhormien pellit auki.**

Saunalla 5 kpl (takassa 2) . Kämpällä 7 kpl (pikkukämpän kamiinassa 2). Kämpän pitää tuulettaa myös silloin kun sitä ei käytetä. Jos pelti unohtuu

talvella kiinni voi se jäätyä kiinni asentoon ja sulattaminen voi olla vaikeaa ja hidasta.

**Tyhjennä kaikki vesiastiat.**

Talvella vesi jäätyy ja voi halkaista vesiastian. Kesällä pitkään märkänä olleet astiat pitää tiskata ennen käyttöä.

**Kuivia polttopuita sisälle, puutelineet täyteen.**

Halot kuivuvat sisälle tuotuna vielä vähän. Kämpälle on mukavampi tulla kun ei ensimmäiseksi tarvitse halkoa ja kantaa puita.

**Tankkaa kaikki käytössä olevat lamput kun lähdet.****Patjat pystyyn lavereille, etteivät homehdu.****Kaasuhanat kiinni, paineensäädin irti sisällä olevasta pullosta.****Sammuta sähkövalaistus Pikkukämpän seinän ”NAPS”-paneelista.****Tee lista kämpälle jääneistä ruokatarvikkeista ja puutteista. (palauta avainten kanssa).**

Kämpälle saa jättää vain kohtuullisia määriä hyvin säilyvää ruokaa. Heitä kaikki epäilyttävät pakkaukset pois.

**Siivous**

- Jätä kämpä vähintään yhtä siistiksi kuin se tullessa oli.
- Tyhjennä vesi- ja kompostiämpärit.
- Lakaise lattiat, laverit, kuistit ja portaat.
- Tiskaa kunnolla.
- Vie roskat.

**Tyhjennä kompostiämpäri.**

Komposti on vessan takana.

**Roskat pois kämpältä.**

Roskat viedään joka retken jälkeen Långvikiin, muuten pusseja kertyy niin paljon ettei kukaan halua ottaa niitä (isänsä) autoon.

**Kaikki pilaantuvat r-tarvikkeet pois kämpältä.**

Turha kuvitella että seuraavalla retkellä käytettäisiin ne 3 l maitoa, ruskea banaani ja juustonkantti.

**Ikkunat kiinni, ja tuuletusaukot auki.**

**Varmista että ulko-ovi menee lukkoon.**

Paina lukon kieltä syvemmälle ja väännä nupista, niin kieli tulee ulos  
Paina ovea lukon kohdalta niin että lukko napsahtaa kiinni.

**Palauta avain.**

**Ilmoita niistä puutteista ja vioista kämppäisännälle, joita et itse voi korjata.**

**Kämpällä on 9 puu-, 1 öljy-, 3 kaasulla toimivaa tulisijaa ja 3 erityyppistä valopetrolivalaisinta – opettele käyttämään niitä oikein. Jos paikalla ei ole kokeneempia kämpän käyttäjiä käytä vain niitä mitä osaat!**

**Kämppäisäntä**

- 
- Älä kuse kaivoon tai sen lähelle.
  - Älä polje naapuri Korkmanin jäkäliä.
  - Älä kulje sisällä ulkokengissä.
  - Älä jätä rasteja ja muita roskia metsään.
  - Älä polta nuotiota muualla kuin nuotiopaikalla.
  - Älä polta nuotiota metsäpalovaroituksen aikana.
  - Älä jätä Kämpälle mitään ruokaa niin että hiiret pääsevät niihin.
  - Älä jätä Kämpälle tyhjiä pulloja.
  - Älä pilko naulaisia puita tiellä.
  - Älä pilko puita sisällä.
  - Älä vie lumisia puita sisään.
  - Älä lämmitä vesipataa tyhjänä.
  - Älä lämmitä vesipataa kiehuvaiksi.
  - Älä täytä vesipataa aivan täyteen, niin voit lisätä kylmää vettä kun pata kiehuu.
  - Älä jätä kiukaan, tai muun tulisijan luukkua auki.
  - Älä heitä tiskivettä pesuhuoneen lattialle, rasva hyytyy ja mätäneee kouruun.
  - Älä jätä lippua tankoon.
  - Älä kiipeä turhaan Kämpän tai saunan katolle.
  - Älä kiipeä turhaan Kämpän vintille.
  - Älä häiritse naapureita.
  - Älä kirjoittele seiniin.
  - Älä jätä autoa Hakatyttöjen polulle.
  - Älä jätä autoa niin että se tukkii tien.
  - Älä mene heikoille jäille.
  - Älä heitä tuhkaa kompostiin.
  - Älä heitä kaikkia roskia sekajätteeseen, Långvikissä on erikseen lasi, ym roskikset.
  - Älä käytä Kämpällä olevaa kalustoa kuin omaasi, vaan pidä se kunnossa.
  - Älä lämmitä saunaa turhan pitkään, vaan sauno heti kun se on lämmin.
  - Älä kanna saunavesiä turhaan kaivolta, jos sadevesisaaveissa on puhdasta vettä.
  - Älä tuhlaa polttopuita, jokaisen poltetun puun tilalle pitää tehdä uusi.
  - Älä leiki tulitikuilla.
  - Älä melua.
  - Älä pauhaa.
  - Älä riko luonnon rauhaa.

HUOM! MYÖS JOTKIN MUUT ASIAT OVAT KIELLETTYJÄ KAMPÄLLÄ,  
OMAN JÄRJEN KÄYTTÖ ON SALLITTUA JA JOPA SUOSITELTAVAA.